

Avdelningen för verksamhetsutveckling och stöd
Mattias Carlquist

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande angående promemorian Ändringar i lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler

Sammanfattning

- Energimyndigheten har i huvudsak inget att erinra mot förslaget

Energimyndighetens ställningstagande

Promemorians lagförslag riktar sig inte i första hand till statliga förvaltningsmyndigheter under regeringen. Myndigheten vill ändå lämna några synpunkter med avseende på utformningen av förslaget till ändringar i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Motsvarande resonemang torde kunna föras beträffande föreskrifter som lämnas i förordningen (1988:764) om statligt stöd till näringslivet. Myndigheten vill också ta upp några spörsmål kring rapporteringen av uppgifter till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) och det bemyndigande som ges i 23 § förordningen om statligt stöd till näringslivet. Vidare kommenteras i delar vad som i övrigt förs fram i promemorian.

I promemorian föreslås att det i 1 § lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler, istället för nuvarande hänvisning till artikel 107.1 i fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), ska föreskrivas att lagen innehåller bestämmelser om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. I författningskommentaren anges att ändringen är en följd av att det i lagen införs bestämmelser om stödåtgärder som regleras i förordningar om stöd av mindre betydelse som EU-kommissionen meddelat efter bemyndigande av rådet enligt artikel 109 i EUF-fördraget.

Den föreslagna lydelsen är inte helt tydlig. Det finns regler om statligt stöd på flera håll i EUF-fördraget. Det framgår emellertid inte av lagförslaget vilka bestämmelser i fördraget som avses omfattas av lagens tillämpningsområde. Av promemorian att döma tycks artikel 42 om jordbruk och artikel 93 om transporter omfattas. Mer oklart är vad som gäller för artiklarna 143-144 om plötsliga kriser ifråga om betalningsbalansen och artiklarna 346-348 om väsentliga säkerhetsintressen. Den tidigare hänvisningen till artikel 107.1 i EUF-fördraget

torde därför vara att föredra med eventuella tillägg för de ytterligare bestämmelser i fördraget som ska omfattas av lagen.

Vidare kan det ifrågasättas vilka stöd under tröskelvärdena i förordningarna om stöd av mindre betydelse som egentligen omfattas av gruppundantagsförordningarna och därmed av statsstödsreglerna.

Stöd som inte uppfyller samtliga kriterier i artikel 107.1 i EUF-fördraget utgör inte statligt stöd i fördragets mening. Om ett stöd inte medför eller hotar att medföra någon snedvridning av konkurrensen och inte heller riskerar att påverka den mellanstatliga handeln rör det sig inte om statligt stöd i nu aktuell mening. När så inte är fallet är inte heller unionens statsstödsregler tillämpliga. Det kan därför från fall till fall diskuteras huruvida ett stöd av mindre betydelse utgör statligt stöd som genom ett gruppundantag undantagits från anmälningsskyldigheten enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget eller om det överhuvudtaget inte rör sig om statligt stöd i fördragets mening.

Enligt artikel 109 i EUF-fördraget får rådet genom förordning fastställa villkoren för tillämpningen av artikel 108.3 i fördraget och vilka slag av stödåtgärder som ska vara undantagna från anmälningsförfarandet. För att artikel 108.3 överhuvudtaget ska vara tillämplig lär det behöva röra sig om stöd som uppfyller samtliga kriterier i artikel 107.1 i fördraget. De förordningar som kommissionen beslutar med stöd av bemyndigande från rådet ska därmed inte kunna omfatta stöd som inte utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1.

Kommissionen har inte genom EUF-fördraget tilldelats befogenhet att med rättsligt bindande verkan fastställa vad som utgör statligt stöd. Rådets bemyndiganden enligt artikel 109 i fördraget kan inte heller ge kommissionen sådan befogenhet (Jfr Dom Belgien/kommissionen, C-110/03, EU:C:2005:223).

Att, som nu föreslås, i lagen ta in en hänvisning till unionens statsstödsregler utan närmare precisering riskerar därmed att medföra osäkerhet om vilka stöd som egentligen omfattas av lagen. Oavsett vilken lagteknisk utformning som väljs bör det i propositionen i högre grad utvecklas vilket tillämpningsområde lagen är tänkt att få.

Enligt 22 § förordningen om statligt stöd till näringslivet ska statliga myndigheter till Tillväxtanalys lämna uppgifter för uppföljning av befintliga stöd. Skyldigheten gäller enligt 1 § andra stycket i förordningen för allt statligt stöd som omfattas av artikel 107 i EUF-fördraget. Med stöd av bemyndigande i 23 § förordningen om statligt stöd till näringslivet har Tillväxtanalys meddelat föreskrifter om myndigheternas rapportering (MTFS 2009:3, MTFS 2011:1 och MTFS 2012:1). Enligt 3 § i föreskrifterna ska uppgifter lämnas inte bara om allt statligt stöd som omfattas av artikel 107 i EUF-fördraget utan även om andra stöd som omfattas av förordningen om statligt stöd till näringslivet.

Mot bakgrund av vad som sagts ovan och att 23 § förordningen om statligt stöd till näringslivet är placerad under rubriken Övriga föreskrifter med anledning av Europeiska unionens regler om statsstöd, är det inte tydligt om skyldigheten att

lämna uppgifter till Tillväxtanalys får anses gälla för allt stöd av mindre betydelse som myndigheterna beviljar, trots att sådant stöd inte alltid kan anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i EUF-fördraget. Mot bakgrund av bestämmelsen i 1 § andra stycket förordningen om statligt stöd till näringslivet kan det också diskuteras huruvida Tillväxtanalys föreskrifter ryms inom ramen för regeringens bemyndigande.

Det kan därför finnas anledning att i anslutning till att lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler ändras se över bemyndigandet i 23 § förordningen om statligt stöd till näringslivet. Så även med hänsyn till det pågående arbetet med att fastställa vilka uppgifter som ska lämnas av stödgivare till Tillväxtanalys.

Enligt artikel 12 i den allmänna gruppundantagsförordningen (nr 651/2014) ska medlemsstaterna föra detaljerade register med information och styrkande handlingar som är nödvändiga för att fastställa att samtliga villkor i gruppundantagsförordningen är uppfyllda. Det framstår inte som helt klart vilka konkreta uppgifter som minst omfattas av kravet och om det gäller såväl materiella som processuella uppgifter.

För att underlätta de stödgivande myndigheternas uppgiftslämnande bör det utredas och konkretiseras vilka uppgifter myndigheterna minst ska registrera i enlighet med artikel 12 i den allmänna gruppundantagsförordningen. Vidare bör det bemyndigande som lämnas i 23 § förordningen om statligt stöd till näringslivet även ses över så att det också omfattar föreskrifter avseende registerhållning enligt artikel 12 i den allmänna gruppundantagsförordningen.

I promemorian anges att en fråga som kan komma att aktualiseras i samband med arbetet att fastställa vilka uppgifter som ska lämnas till Tillväxtanalys är i vilken utsträckning bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) påverkar möjligheterna att uppfylla de krav på offentliggörande som EU-rätten ställer. Det vore värdefullt om regeringen i propositionen kunde utveckla på vilka sätt uppgifter som omfattas av det obligatoriska uppgiftslämnandet i enlighet med bilaga III till den allmänna gruppundantagsförordningen kan komma att riskera skada stödmottagarna i den mening som avses i 30 kap. 21 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Många av dessa uppgifter brukar återfinnas i myndighetens beslut. Tidigare gällde för Energimyndigheten enligt bilagan till dåvarande sekretessförordningen (1980:657) att uppgifterna inte kunde vara föremål för sekretess.

Specifika synpunkter

12 a § i lagförslaget bör lyda: "... 1. till regeringen ... lämna uppgifter för offentliggörande, rapportering och uppföljning ...". 22 § förordningen om statligt stöd till näringslivet bör ändras på motsvarande sätt.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande avdelningschefen Anne Norstedt. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit chefsjuristen Johan Holgersson, enhetscheferna Lars Berglund, Gerd Fagerström och Eva Mofalk, tf enhetschefen Karina Bundgaard Krogh, sektionscheferna Mattias Blomstrand, Leonardo D'Errico, Roger Haapaniemi och Anna Johansson Pacheco, handläggaren Jessica Ekman samt rättssakkunnige Mattias Carlquist. Föredragande har varit Mattias Carlquist.

Anne Norstedt
Mattias Carlquist